

[A. C. Normann.]

samme basis for hjælpen som foreslået for håndværkere, eller man ville nøjes med en henvisning til, at de små rederier selv kunne danne et kreditinstitut, således som partiet i forvejen havde henvist fiskerne til at gøre uden at anvise, hvordan fiskerne skulle finde udveje hertil. Men i den skitse til et forslag, som partiet fremkom med i udvalget, er det statsgarantien, der er basis for hjælpen, idet man så åbenbart må gå ud fra, at efter det konservative folkepartis mening er kaution så meget mere liberalistisk end lån til fuld forrentning administreret af erhvervenes egne folk.

Det, som har gjort de konservatives forslag uantageligt for os — i alt fald som eneste foranstaltning — er først og fremmest, at de lån, erhvervet på denne måde måtte kunne opnå, vil blive 30-35 pct. dyrere for låntagerne, uden at det offentlige aflastes tilsvarende, eller formentlig uden at det offentlige overhovedet aflastes. Det vil altså sige, at der efter forslaget føres en kreditmasse over i de private banker, som disse ikke i forvejen er vant til at have til rådighed, og samtidig føres et rentebeløb på henimod 100 000 kr. årligt fra småskibene over i bankerne. Mon tiden med den stramme kredit dog er den rette til en sådan omlægning? Man kan i det hele taget spørge, om denne opgave falder sammen med bankernes sædvanlige formål og tradition. Der er jo ikke her tale om driftskreditter til småskibsfarten, men der er tale om en slags realkredit, som andre pengeinstitutter plejer at tage sig af. Man kan ikke sammenligne med eksportkreditterne, der bedre passer til bankerne, simpelt hen fordi eksportkreditterne er kortvarige lån, medens de her aktualiserede lån er 25-årige, i hvert fald 15-årige.

En anden rent saglig indvending er den, at skal denne kreditmasse administreres af bankerne, således som de konservative ønsker det, med en statsgaranti som basis, vil der blive tale om andre kriterier end hidtil for, hvem der skal have lånene. Så vil erhvervets egne sagkyndiges skøn ikke længere blive det afgørende, men bankernes skøn og bankernes naturlige interesse i visse kunder fremfor andre, netop fordi der er tale om en kreditmasse, som efter sin beskudne størrelse i forhold til behovet må

rationeres. Afdragene går efter forslaget først fra den statsgaranterede del af lånet, og derfor får bankerne den endelige risiko. Skønner banken i det enkelte tilfælde, at der ingen risiko er, kunne låntageren vel også hjælpes uden statsgaranti, såfremt banken overhovedet har pengene; og skønner banken på den anden side, at der er en risiko, vil den formentlig ikke låne ud alligevel, så længe der står en kø af folk, som ønsker at låne til andre, men måske endda mindre samfundsnyttige formål. Derfor er forslaget næppe meget nyttigt over for erhvervet, og der er også et spørgsmål, som burde besvares, før et forslag fremsættes: om bankerne af de førnævnte grunde overhovedet vil være interesseret i ordningen. Jeg tør sige med bestemthed, at erhvervet ikke vil være det, hvis forslaget skal ses som en afløsning af den gældende ordning, som de konservative selv så varmt gik ind for i sin tid.

Da der imidlertid er et betydeligt lånebehov ud over de 5 mill. kr., og da de konservative selv har ventileret den tanke, at man ydede statsgaranti for en ordning, der omfattede det dobbelte lånebeløb, nemlig 10 mill. kr., kunne det jo være, vi kunne prøve de konservatives forslag som en sideordnet lånemulighed, der efter de konservatives opfattelse ville kunne gøre gavn og efter vor opfattelse i værste fald ingen skade ville forvolde. Hvis derfor de konservative mener det alvorligt med dette større beløb, som de vil tilbyde skibsfarten at yde garanti for, kunne de jo få lejlighed til at få forslagets virkninger prøvet i praksis, selv om de ikke vil tage medansvar for statslånene. Da partiet mener, der er brug for flere penge, end der kan fås i statslån, hvad jeg for min part tror det konservative parti har ret i, var det måske en god idé, om partiet nu ved andre partiers hjælp benyttede lejligheden til at få ideen prøvet. Forudsætningen er fra vor side kun den, at så længe man endnu ikke har set, hvorledes de konservatives forslag kommer til at virke, enes de 3 partier, der støtter den nuværende ordning, om at opretholde den. Jeg har allerede i udvalget givet udtryk for denne over for de konservative imødekommende tanke, og jeg håber, at partiet alvorligt vil overveje den, eventuelt stille herhen sigtende forslag.